

FORSKNINGSTRÆNING

TILBUD TIL VIDEREUDDANNELSESREGIONERNE

På opfordring af Dansk Oftalmologisk Selskabs Uddannelsesudvalg og med baggrund i Sundhedsstyrelsens vejledning "Den obligatoriske forskningstræning i Speciallægeuddannelsen, juni 2005" er vi blevet bedt om at komme med forslag til, hvordan Dansk Oftalmologisk Selskab kan bidrage til gennemførelsen af forskningstræningsmodulet for vordende øjenlæger ved at stille et samlende koncept til rådighed for videreuddannelsesregionerne.

GENERELT

I overensstemmelse med Speciallægekommissionens betænkning, fremtidens speciallæge, Sundhedsministeriet 2000 og de 3 videreuddannelsesregioners udmøntning af Sundhedsstyrelsens vejledning finder vi, at en speciallæge i oftalmologi generelt bør besidde kompetence til at opsøge og kritisk vurdere forskningsresultater inden for specialets videns- og færdighedsfelt, specielt med henblik på dokumentation af forskningsresultaternes kliniske anvendelse. Vi mener endvidere, at det må forventes, at en færdiguddannet speciallæge i oftalmologi gennem kandidatuddannelsen og den lægelige videreuddannelse bør have opbygget og besidde færdigheder til at kunne fastholde et højt fagligt niveau, samt til at kunne imødekomme den enkelte patients forventning til høj kvalitet i behandlingen.

Generelt ser vi den obligatoriske forskningstræning som et element i speciallægeuddannelsen til at sikre, at alle læger inden for det oftalmologiske speciale kan tilegne sig nye forskningsresultater. Vi ser meget gerne, at flest muligt bliver motiveret til at fortsætte med forskning efter afslutningen af forskningstræningsmodulet. Efter vores opfattelse må forskningstræningen på ingen måde skræmme nogen væk fra forskning; tværtimod ser vi gerne, at der skal være en mulighed for, at særligt interesserede bliver støttet i forløbet, gerne så den enkelte uddannelsessøgende læge inspireres til at videreføre processen mod et egentligt forskningsprojekt eller til at fortsætte med en formel forskeruddannelse. Det er således efter vores opfattelse vigtigt, at forskningstræningen bliver et positivt tilbud til den enkelte uddannelsessøgende læge, der endnu ikke har opnået ph.d. eller doktordisputats.

ORGANISATION

Noget af organiseringen af forskningstræning ligger allerede i faste rammer, men adskiller sig noget fra videreuddannelsesregion til videreuddannelsesregion:

Det grundlæggende kursus i forskningsmetodik er udformet forskelligt ved de tre sundhedsvidenskabelige fakulteter.

De tre videreuddannelsesregioner er også organiseret lidt forskelligt og har hver især udmøntet regelsættet vedrørende forskningstræningen efter lokale forhold.

Der er imidlertid også dele af forskningstræningen, der ikke er skarpt defineret. Her vil Dansk Oftalmologisk Selskab gerne stille sig til rådighed med et konkret tilbud om supplerende vejledning og kursusvirksomhed med det sigte at opnå et landsdækkende

ensartet og højt niveau, specielt med hensyn til projektspecifik vejledning, social tilknytning til forskningsmiljøer, erfaringsudveksling, manuskriptøvelser og mundtlig præsentation.

Vi tager udgangspunkt i den skabelon på 20 dage, som er knæsat i videreuddannelsesregionerne, fordelt på de 2 år af hoveduddannelsen:

1. Grundkursus i videnskabelig metode
2. Udarbejdelse af et kort forslag til forskningsprojekt
3. Godkendelse af forskningsprojektet
4. Projektpraktik
5. Specialespecifikt kursus
6. Afsluttende evalueringskursus.

1. GRUNDKURSUS I VIDENSKABELIG METODE:

De 3 videreuddannelsesregioner tilbyder hver især i samarbejde med det lokale universitet et generelt grundlæggende kursus i videnskabelig metode. Undertegnede har nøje gennemgået de enkelte kursers indhold og mener, at de hver især lever op til at bibringe den uddannelsessøgende læge tilstrækkelige grundlæggende færdigheder til at kunne formulere en problemstilling med udgangspunkt i en aktuell klinisk praksis og påvise tilstedeværende og manglende viden omkring problemstillingen samt at kunne gennemføre en systematisk eftersporing i forskningslitteraturen til at belyse den valgte problemstilling og ikke mindst fortolke litteraturens resultater kritisk og anvende resultaterne til en vurdering af etableret praksis, for til sidst at vurdere evt. organisatoriske, økonomiske og etiske konsekvenser af en ændret praksis.

Det videre forløb, arbejdsfordeling og ansvar:

Forskningstræningen kan betragtes som omfattende følgende faser:

2. PROJEKTBEKRIVELSE:

Den uddannelsessøgende læge udarbejder tidligt i hoveduddannelsesforløbet en kort projektbeskrivelse under relevant vejledning som fastlagt i de 3 videreuddannelsesregioner. Dansk Oftalmologisk Selskabs Forskningstræningsgruppe stiller sig til rådighed som backup for den enkelte vejleder.

3. GODKENDELSE AF FORSKNINGSPROJEKT:

Projektet sendes til godkendelse (typisk i videreuddannelsesregionen) i overensstemmelse med de lokale regler. Godkendelsen vil typisk relatere til indhold, omfang, gennemførlighed, ambitionsniveau og økonomi.

4. PROJEKTPRAKTIK:

Ca. 10 dage afsættes til gennemførelsen af de godkendte projekt. Projektet gennemføres lokalt med lokal vejledning og med støtte i to kurser, som er nævnt i punkt 5. og 6.

5. SPECIALESPECIFIKT KURSUS

Dansk Oftalmologisk Selskabs Forskningstræningsgruppe tilbyder at arrangere et kursus i form som en forsknings-workshop, hvor den enkelte deltager får lejlighed til at arbejde problemorienteret med sit eget projekt, får lejlighed til at udveksle erfaringer med andre i samme situation og får forskningsrelevante input af mere generel karakter. Det er også tanken at lade deltagerne øve sig i artikelskrivning og mundtlig præsentation.

For at stimulere den uddannelsessøgendes lyst og evne til også senere at arbejde med projekter er det vigtigt, at der undervejs gennem projektforsløbet foregår formativ evaluering af den uddannelsessøgendes selvstændige arbejde med såvel projekt som forberedelse af rapportering og præsentation. Ideelt set foregår procesevalueringen efter anerkendende principper og i direkte tilslutning til arbejdsindsatsen – altså ved den lokale vejleder. Vejlederen er velkommen til at tage kontakt til Dansk Oftalmologisk Selskabs Forskningstræningsgruppe for at søge inspiration til denne evaluering.

Også på de afsluttende kurser er der mulighed for at give individuel feedback.

6. AFSLUTTENDE EVALUERINGSKURSUS

Resultatevalueringen forestiller vi os kunne foregå i et fælles regi på tværs af de enkelte videreuddannelsesregioner med fremlæggelse af projektet i en større gruppe af uddannelsessøgende læger samt andre interesserede ved et internatkursus af 2-3 dages varighed. Evt. kunne man til samme kursus invitere andre foredragsholdere med relevante emner inden for forskning og forskningstræning til inspiration både m.h.t. form og indhold.

For at opnå godkendelse skal den uddannelsessøgende fremlægge projektets resultater skriftligt og mundtligt. Den mundtlige fremstilling skal honorere de krav, der stilles til oplæg eksempelvis i specialets videnskabelige selskab eller tilsvarende forum. Evalueringen afsluttes med en konklusion, hvor det anføres, om kompetencer og projekt er godkendt; og der udstedes et diplom, der underskrives af en af Dansk Oftalmologisk Selskab udpeget, tilstedeværende, forskningsansvarlig professor eller anden akademisk person. Særligt egnede præsentationer inviteres til at blive fremlagt på et senere videnskabeligt møde i Dansk Oftalmologisk Selskab eller andetsteds.

AMBITIONSNIVEAU

Ovenfor er beskrevet et forslag til, hvordan vi kunne forestille os forskningstræningen i oftalmologisk regi struktureret indholdsmæssigt og tidsmæssigt under de givne rammer. Vi mener, at forslaget sikrer, at læringsmålene fuldt ud vil kunne opfyldes - endda således, at den særligt interesserede er blevet i stand til at sikre det oftalmologiske speciale som et velrenommeret speciale på lige fod med andre kirurgiske og medicinske specialer. Med skyldig hensyntagen til de uddannelsessøgendes individuelle forhold håber vi med tiden at kunne inspirere til, at en betydelig del af forskningstræningsprojekterne når et niveau, der er relevant for publikation

Med venlig hilsen,

Niels Ehlers og Henrik Vorum